

Ringerike kommune
Postboks 123 Sentrum
3502 Hønefoss

E-post: postmottak@ringerike.kommune.no

Drammen, 6. november 2023

Dette brevet sendes på vegne av DNT Drammen og Omegn, Kongsberg og Omegns Turistforening, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Oslofjordens friluftsråd, Naturvernforbundet i Buskerud, BirdLife Norge avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark.

Kommuneplanens arealdel 2023- 2035, Ringerike kommune Uttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Buskerud er et samarbeidsnettverk bestående av 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner på regionalt nivå i gamle Buskerud fylke. Til sammen representerer vi i overkant av 30.000 medlemmer med betydelige allmenne interesser og kunnskap innen naturvern, landskap og friluftsliv. Sammen jobber vi for å ivareta våre felles natur og friluftslivsområder.

Vi viser til Ringerike kommunes arbeid med kommuneplanens arealdel 2023- 2035 som nå er på høring, og ønsker å komme med en uttalelse.

Saksdokumenter

Først vil vi gi et innspill til planavdelingen i kommunen om at det i framtidige varslinger og kunngjøringer av plansaker på kommunes hjemmeside, også legges en lenke til en zip-fil som gjør det

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
buskerud@fnf-nett.no | Nedre Storgate 10, 3015 Drammen | 997 31 240
organisasjonsnummer 912 888 193 | www.fnf-nett.no/buskerud

mulig å laste ned alle saksdokumentene samlet. Vi synes det var unødvendig komplisert å finne alle saksdokumentene til kommuneplanens arealdel på nettsiden deres.

Satsing på næringsetablering foran grøntstrukturer

Ringerike kommunes satsing på næringsetablering fremkommer tydelig i forslag til arealplan, og går på bekostning av viktige natur- og friluftslivsarealer.

Mye av eksisterende nærfriluftslivsområder er avsatt til næring (samt råstoffutvinning) i kommunens forslag til arealformål i K-planens arealdel, og da særlig i Hønefoss- området. I henhold til kommunens arealregnskap for Hønefoss-området er det 10 planlagte «per i dag ubebygde» arealinns spill som påvirker nærturterreng. Totalt utgjør dette 1766 dekar med planlagt utbygging i nærturterreng bare i Hønefoss- området¹.

Vi mener at Ringerike kommune må prioritere å ivareta de gjenværende grønnstrukturene i og rundt Hønefoss, og sette opp arealplanen ut ifra disse. Det er i hovedsak nærturen, og den turen du tar hver dag, som påvirker folks helse. Det vil få stor betydning for folkehelsen, og for bostedsattraktiviteten i området om grønnstrukturene i de mest tettbebygde strøkene forsvinner, og man må reise lenger for å komme seg ut i marka. Kommunen bør i plankartet inntegne ferdsekorridorer fra bydelene og fram til de store friluftsområdene, for eksempel fra nordre bydeler fram til Hensmoen, fra nordvestre bydeler fram til Kilemoen og fra søndre bydeler fram til skogområdet Hvervenmoen.

Vi mener også at det er viktig å skape en sammenhengende grøntstruktur rundt Hønefoss der de ulike områdene henger sammen uten at det er større barrierer mellom dem.

Arealregnskap

Vi synes det er veldig bra at Ringerike kommune har utviklet og tatt i bruk arealregnskap som styringsverktøy under revidering av kommuneplanens arealdel.

Vi synes det er flott at dere har satt opp følgende punkter i planen:

- Ivareta viktig naturmangfold, grønne korridorer, vilttrekk, kantsoner mot vassdrag og friluftsområder.
- Sikre viktige natur- og friluftsområder i planen, og vurdere å fastsette langsiktige grenser for utbygging mot store sammenhengende natur- og friluftsområder. Dette er i tilfelle grenser i andre geografisk områder enn mot Marka, eller som er mer restriktive enn Markagrensen.

Vi mener derimot at dere må endre begrepsbruken fra «vurdere» til «skal» fastsette langsiktige grenser for utbygging.

Vi mener også at planlagt utbygging i viktige natur- og friluftslivsområder strider imot kommunens egne planer for arealregnskapet.

Slik vi leser kommuneplanen er det store motsetninger mellom kommunes formuleringer om å ivareta natur og friluftsområder, og hvilke områder som er avsatt til næring.

¹ [Microsoft Word - Arealregnskap for arealinns spillene i konsekvensutredningen bakgrunnsrapport \(ringerike.kommune.no\)](https://www.ringerike.kommune.no)

Dersom planen vedtas slik den foreligger i dag, vil det medføre vesentlige negative konsekvenser for natur- og friluftslivsinteressene.

Grønnstruktur-kart:

I plankartet til kommunen vises grønnstruktur (felles betegnelse for naturområder, naturdrag, park og friområder) i samme farge. Det er ganske misvisende, da flere av disse områdene er utilgjengelig natur man ikke kan ferdes i.

Alle boligområder bør vise ferdselskorridorer til nærfriluftslivsområder og helst vise sammenhengende grøntkorridorer mellom disse.

Kommunen må opprette et Grønnstruktur-kart som viser veldig tydelig hvilke korridorer og områder som er ekstra verdifulle i kommunen, samt tydelig viser hvilke områder som knytter områdene sammen. Her er det lurt å inkludere blågrønne ferdselsårer for mennesker, dyr og planter. Se eksempel på [Grønnstruktur-kart hos Lørenskog kommune](#).

Nibio har også på oppdrag fra Lørenskog kommune laget en [egen rapport som kartlegger eksisterende kunnskap om naturmangfoldet i kommunen](#), utfordringer og mulige løsninger. Spesielt interessant er «hot-spot» kartet, som viser og leveområder som huser mange truede arter. Vi ber kommunen om å utarbeide slike kunnskapsgrunnlag og legge planområder for alle plansaker og «hotspots» for biologisk mangfold, i kommunens kartportal.

I en slik rapport, ber vi kommunen om å lage et kart som skiller mellom tilgjengelig og utilgjengelig natur.

Fjerne gamle reguleringsplaner

Kommunen skal nå lage en ny arealplan for Ringerike kommune, og må benytte anledningen til å fjerne eldre reguleringsplaner som ikke er under arbeid helt fra arealplanen.

Endringer i kommuneplanens arealbruk kan skje uten at grunneiere eller andre som har interesser i at området blir beholdt som byggeområde, har krav på erstatning for verdiforringelse av eiendommen. Det kan skje for eksempel ved tilbakeføring av byggeområde til landbruks-, natur- og friluftsområde samt reindrift.

Kommunen må også ta stilling til om alle ikke påbegynte reguleringsplaner som er eldre enn for eksempel 10 år skal oppheves/ fjernes.

Dispensasjoner

Dispensasjon fra planer skal kun gis dersom fordelene er klart større enn ulempene.

I 2022 mottok Ringerike kommune 417 byggesøknader med 3. og 12. ukers frist. 22 prosent av de innvilgede byggesøknadene i Ringerike i 2022 medførte vedtak om dispensasjon fra plan (Kostra). Tallene sier ingenting om hva slags søknader det er snakk om.

Kommunen må ha som mål at det ikke gis dispensasjoner fra plan som vil påvirke natur- og miljø negativt.

Forum for natur og friluftsliv mener det er særs viktig at kommunen ikke gir dispensasjon fra plan i freda eller verneverdige områder. Arealdelen må poengtere at det ikke skal gis dispensasjon fra plan, særlig i disse områdene.

Friluftslivskartlegging

I planbeskrivelsen står det følgende: *Kommunen har ansvar for bærekraftig forvaltning av arealer som er viktige for naturmangfold, matproduksjon, friluftsliv, naturlig karbonlagring og robusthet mot klimaendringer. Kommunen har gjort en friluftslivskartlegging hvor over halvparten av kommunen er definert som svært viktige eller viktige friluftsområder.*

Vi synes det er bra at kommunen har gjennomført en friluftslivskartlegging, men stiller da spørsmål til hvorfor kommunen da velger å legge næringsarealer til disse definerte områdene.

De viktigste satsingsområdene for næringsutvikling er Hønefoss by, Hensmoen, Follummoen/Kilemoen, Treklyngen, Hvervenmoen, Eggemoen og Soknabruket. Det er også avsatt næringsarealer både i Heradsbygda, Haugsbygd og tettstedene. I tillegg kommer næring innenfor sentrumsformål og kombinerte formål i kommuneplanen.

Kommunen må legge til hensynssone Friluftsliv i flere deler av planen. Planformål «hensynssoner» hensyn friluftsliv H530 mangler for eksempel markert på Eggemoen og Kilemoen, som er store viktige nærfriluftsområder.

Vi ønsker å kommentere følgende natur- og friluftslivsområder:

- Hvervenmoen skogsområde
- Områderegulering for Follummoen
- Hovsmarka og Børdalsmoen
- Områderegulering for Eggemoen vest
- Prestmoen

I tillegg er det mulig at det blir gruvedrift på Holleia som vi også ønsker å si noe om.

Hvervenmoen skogsområde.

Ringerike kommune har varslet oppstart av planarbeid for 502 detaljregulering for ny hovedbrannstasjon på Hvervenmoen i et viktig natur- og friluftslivsområde, sør for Hønefoss. Planområdet er lokalisert på Hvervenmoen, som er kategorisert som et viktig friluftsområde (B-område) i Ringerike kommunes friluftslivskartlegging (2019). Området er innenfor hensynssone 530, Hensyn friluftsliv, i gjeldende kommuneplan.

Brannstasjonen foreslås plassert i innfallsporten til friluftsområdet og fjerner de to viktigste hovedstiene inn i området. Hele tomtearealet forsvinner som tur- og naturområde og i tillegg vil et stort 3-etg bygg i landskapet, både visuelt og støymessig, ødelegge naturopplevelsen for store omkringliggende områder.

Det er meget uheldig at det jobbes med en detaljregulering for området før den nye arealplanen er avklart. Dette planarbeidet må stilles i bero.

FNF Buskerud har sendt inn en egen uttalelse til planarbeid for 502 detaljregulering for ny hovedbrannstasjon på Hvervenmoen. Les vår uttalelse her:

[502-Detaljregulering-for-ny-hovedbrannstasjon-pa-Hvervenmoen-Ringerike-kommune.pdf \(fnf-nett.no\)](#)

I plan er det også foreslått et nytt næringsområde på Hvervenmoen. Dette området må opprettholdes som et viktig friluftslivsområde i den nye arealplanen, og videre planlegging for et næringsområde må stanses.

Områderegulering for Follummoen

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for etablering av plass- og energikrevende industri, inkludert datasenter på Follummoen på Ringerike. Planforslaget medfører beslag av store mengder skog og populære nærturområder.

I konsekvensutredning naturmangfold fra COWI, står det at ny og oppdatert kunnskap om sandfuruskoer tilsier at lokaliseringen av tiltaket ikke er miljøforsvarlig for fagtema naturmangfold. Naturmangfold er også en viktig «opplevelsesfaktor» knyttet til bruken som nærturområde.

Planområdet ligger i tilknytning til Kilemoen nærturområde. Kilemoen er registrert som nærturterreng med verdi C i friluftslivskartleggingen til Ringerike kommune. I kartleggingen er beskrivelsen av området «Mye stier på kryss og tvers. Blir brukt mye som tur- og treningsområde. Sykkel/løperunder».

I planbeskrivelsen står det at planforslaget vil berøre deler av Kilemoen nærturterreng. Påvirkningen vil primært gjelde den østre delen av friluftsområdet, som blir redusert som følge av planlagt utbygging til næringsformål. Også i planområdets nordre del åpnes det for industri i del av nærturterrenget.

Kilemoen nærturterreng vil få redusert opplevelseskvalitet og dårligere lydmiljø. Dette kan også medføre redusert brukerfrekvens.

Dette området må opprettholdes som et viktig område for naturmangfold og nærtutopplevelser i den nye arealplanen, og videre planlegging for plass- og energikrevende industri, inkludert datasenter stanser..

FNF Buskerud har også sendt inn en egen uttalelse til områderegulering for Follummoen. Les vår uttalelse her:

[424-Områderegulering-for-Follummoen.pdf \(fnf-nett.no\)](#)

Hovsmarka og Børdalsmoen

Store deler av Hovsmarka nord og hele Børdalsmoen er i kommuneplanens arealdel foreslått avsatt til areal for nærings- og forretningsbebyggelse. "Furusletta" i området er et 80 daa skogsområde som er foreslått avsatt til nytt boligområde.

Arealene er del av meget viktige nærfriluftslivs- og idrettsområder for befolkningen i Hønefoss. Hovsmarka er kartlagt som «et svært viktig friluftslivsområde» i Ringerike kommunes «kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder».

Dette området må opprettholdes som et viktig område for nærfriluft- og idrett i den nye arealplanen.

Områderegulering for Eggemoen vest

Områderegulering for Eggemoen vest var på høring i 2022. I planforslaget for Eggemoen Vest ble det lagt til grunn at naturmangfoldet i denne saken måtte vike for økonomisk vekst.

I planbeskrivelsen stod det følgende: «*De positive konsekvensene knyttet til næringsutvikling er vurdert å veie tyngre enn tap av areal til friluftsliv og naturmangfold sett i en lokal og regional sammenheng*». FNF Buskerud sendte inn en uttalelse til områdereguleringen for Eggemoen Vest. Du finner vår uttalelse her:

[Områderegulering-for-Eggemoen-Vest-Ringerike.pdf \(fnf-nett.no\)](#)

Vi synes det er svært bra at kommunen har valgt å ta ut områderegulering for Eggemoen vest i arealplanen. Dette må opprettholdes.

Prestmoen

Ringerike kommune har uttalt at det er aktuelt å vurdere å åpne opp for næring på Prestmoen når ny E16 og Ringeriksbanen igangsettes. På grunn av usikkerhet knyttet til fremdrift i fremtidige samferdselsprosjekter, og med bakgrunn i dette anbefaler kommunedirektøren at Prestmoen videreføres som LNF- område i denne revideringen av kommuneplanen.

Det mener vi er bra, og støttes.

Gruvedrift på Holleia i Ringerike.

I henhold til våre kilder, planlegges det for gruvedrift på Holleia i Ringerike kommune. Det har tidligere vært gruvedrift i området, men i dag er området avsatt som LNF-område og hensynssone kulturmiljø.

Ifølge kommunen har de ikke mottatt søknad om gruvedrift i området. Hovedutvalg for miljø og arealforvaltning i Ringerike kommune har derimot mottatt en søknad fra Kuniko Norge AS om motorferdsel i Holleia, som de har fått godkjent:

HMA- 29/23 Vedtak: 1. Med hjemmel i forskrift for bruk av kjøretøyer i utmark og islagte vassdrag § 5a, gis tillatelse til omsøkt motorisert ferdse i utmark med følgende vilkår: a. Ferdsele skal skje så skånsomt som mulig med tanke på dyreliv, naturmiljø og andre brukere av området. b. Eventuelle sporskader rettes opp umiddelbart etter ferdse.

Arbeidet er tenkt utført i april-mai 2023 (Så mulig det allerede er utført). Sakspapirene finner du her: [Dokument 23/14247 - Søknad om ferdse med traktor/ATV i forbindelse med prøveboring \(ringerike.kommune.no\)](#). Kommunen skal ikke ha mottatt nye søknader om tillatelser til undersøkelser i området.

Det aktuelle området er avsatt som LNF- område i både gjeldende kommuneplanens arealdel og i forslag til ny arealplan. Det mener vi er bra, og støttes.

Kuniko Norge AS er et nyetablert selskap med fokus på utforskning og utvikling av mineralforekomster for elektromobilitet. Det bør påpekes i arealplanen at det ikke skal drives gruvevirksomhet i dette området.

Klima

All natur ligger i en kommune, og det er helt avgjørende for klima- og naturkampen at kommunene tar sitt ansvar om å ivareta naturen på alvor.

«Kommunesektorens innsats har stor betydning i klimaarbeidet, særlig for utslipp i ikke-kvotepliktig sektor og i skog- og arealbrukssektoren. Uten økt innsats fra kommuner og fylkeskommuner vil det bli svært vanskelig å oppnå nødvendige utslippsreduksjoner fram mot 2030 og nærmest umulig å nå målet for 2050. Det viser en gjennomgang av eksisterende kunnskap fra ulike rapporter og analyser som Miljødirektoratet har gjort. Dette er oppsummert i et notat til Klima- og miljødepartementet»².

28. februar 2022 lanserte FNs klimapanel andre del av den sjettede hovedrapporten om klima. Rapporten konkluderer med at behovet for klimaomstilling og direkte handling aldri har vært mer kritisk enn nå, og sier at vi har kun to år på å nå utslippstoppen hvis vi skal ha en sjanse til å snu trenden med global oppvarming. Vi mener derfor at kommunen må tenke nytt, der man tar i langt større grad enn hittil sikte på å ikke bygge ned større arealer med eksisterende natur som inneholder naturlige karbonlagre, for virkelig bidra til å redusere klimaavtrykket.

I forslag til planprogram for Kommuneplanens arealdel 2023-2035, pkt. 4.1. Klimagrep i arealdelen står det følgende:

Arealdelen skal legge til rette for en arealbruk som både ivaretar naturverdier, og legger grunnlag for lavere klimagassutslipp. Kommuneplanens samfunnsdel har mål om at Ringerikes direkte klimagassutslipp i 2030 skal være redusert med minst 55 prosent sammenlignet med 2009. Ringerikssamfunnet skal også redusere sitt klimafotavtrykk utenfor kommunegrensene, som forårsakes av vårt forbruk av energi, varer og tjenester.

Vi kan ikke se hvordan bygging av ny E16, Ringeriksbanen og ny industri er med på å redusere klimautslippene i Ringerike.

I planbeskrivelsen står det at *Kommunen har som mål at Ringerikes natur skal forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt. Særlig våtmark, myr og skog lagrer mye karbon. Det skal gjøres en vurdering av hvilke naturkategorier som lagrer mye karbon som skal innarbeides i kommunens arealregnskap (se kapittel 4.6). Kommunen skal prioritere høyt å ikke åpne for utbygging eller annen ødeleggelse av slike arealer. Gjeldende arealplaner skal gjennomgås for å hindre utbygging og annen ødeleggelse av karbonrike områder.*

Ifølge FNs klimapanel er bevaring og restaurering av naturlige karbonlagrene blant de beste måtene å motvirke de mest ekstreme klimaendringene på. Skogen lagrer som kjent CO₂, og staten har som mål å verne minst 10 prosent av alt skogareal i Norge.

I Ringerike er det mye skog. Kommunen bør derfor også avgrense hvilke skogarealer som skal vernes mot all fremtidig utbygging.

² [Kommunesektoren er avgjørende for å nå klimamål - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no)

Natur

Ringerike kommune skriver selv i planbeskrivelsen at utbyggingen av Ringeriksbanen og ny E16 vil påvirke både matjord og naturverdier, og at kommunen må være restriktive med inngrep i områder med tilsvarende verdier andre steder i Ringerike.

Etter vår mening må det ikke være mulig at øvrige utbyggere får lov til å la mye natur med rødlistede arter, og store friluftslivsområder, vike til fordel for ny industri. Dessverre så ser vi at naturen til stadighet taper mot økonomisk vinning og videre utbygging.

Vi mener at kommunen så snart som mulig må kartlegge mer av naturen på hele Ringerike, og verne om de områdene som har særlig stort biologisk mangfold og/ eller rødlistede arter. Vi synes derfor det er svært bra at kommunen lager et temakart som viser viktig naturmangfold og at disse blir skjermet for nedbygging. Dette vil også være i tråd med nasjonale føringer.

Naturtypekartlegging 2023 - foreløpige resultater

Sommeren 2023 er det utført naturtypekartlegging i flere av områdene som er foreslått som nye utbyggingsområder i planforslaget. Bakgrunnen er at det i flere av områdene manglet tilstrekkelige kartleggingsdata for å vurdere konsekvenser for naturmangfold.

Dette er nytt kunnskapsgrunnlag som har framkommet etter at planforslaget er lagt ut til offentlig ettersyn. Kunnskapsgrunnlaget har altså ikke vært brukt i konsekvensutredningen som ligger til grunn for høringsforslaget. Det understrekes at rapporten er basert på foreløpige data.

Notatet er oversendt til offentlige myndigheter og tilgjengelig på kommunens nettsider, selv om dette ikke er en del av høringsgrunnlaget. Konsekvensutredningen må oppdateres.

Myr

Arealplanlegging som tar hensyn til karbonrike områder, er et viktig bidrag for å bremse klimaendringene.

I planbeskrivelsen står det følgende:

Kommunen har som mål at Ringerikes natur skal forvaltes slik at naturlige karbonlagre i vegetasjon og jordsmonn blir ivaretatt. Særlig våtmark, myr og skog lagrer mye karbon. Det skal gjøres en vurdering av hvilke naturkategorier som lagrer mye karbon som skal innarbeides i kommunens arealregnskap (se kapittel 4.6). Kommunen skal prioritere høyt å ikke åpne for utbygging eller annen ødeleggelse av slike arealer.

Vi mener at det er svært bra at Ringerike kommune skal kartlegge all myr i kommunen som en del av kommunens arealregnskap. Dette kan de også få hjelp til fra NIBIOs kartløsning Kilden³ og fra den nye appen CarbonViewer til NINA⁴.

Ifølge Ringerike kommune er det kun arealinnspillet «Tyttebærmoen miljøpark» som planlegges utbygd på 10 dekar med myr. Se pkt. 2.2. Karbonrike arealer:

³ [Tjenester - Nibio](#)

⁴ [En kalkulator for karbon i torv \(nina.no\)](#)

[Microsoft Word - Arealregnskap for arealinns spillene i konsekvensutredningen bakgrunnsrapport \(ringerike.kommune.no\)](#) Vi mener derfor at dette arealinns pille må endres i (tas ut av) arealplanen.

Det må ikke i noen tilfeller gis dispensasjon fra planene om å ikke berøre myr.

Skog

I Ringerike kommune er det særlig registrert sandfuruskog på Eggemoen, Prestmoen og Kilemoen. I store deler av kommunen er kartleggingen mangelfull. Det er totalt 3686 dekar registrert sandfuruskog i Ringerike kommune, og planforslaget åpner for nedbygging av 1337 dekar av dette. Av nye byggeområder berører inns pill nr. 2 Prestmoen og 26 Kilemoen til sammen 550 dekar registrert sandfuruskog

Ifølge Ringerike kommune er det svært mange KU-inns pill som overlapper med skogsarealer. *Dette er ikke overraskende, siden 77 % av Ringerike kommune består av skog. Det er 47 arealinns pill som overlapper med skogsarealer. Både av hensyn til karbonbinding og skogbruksinteresser er arealene med høyest bonitet mest verdifulle.*

Vi mener Ringerike kommune må kartlegge varianter av skog, og verne de skogsarealene med høy bonitet. Det må også tas hensyn til grønnstrukturkart og vilttrekk.

Se pkt. 2.2. Karbonrike arealer:

[Microsoft Word - Arealregnskap for arealinns pillene i konsekvensutredningen bakgrunnsrapport \(ringerike.kommune.no\)](#)

På vegne av våre tilsluttede organisasjoner i FNF Buskerud, ønsker vi Ringerike kommune lykke til i arbeidet med ny arealdel i kommuneplanen, og ber dem om å la natur og friluftsliv få øverste prioritering i Ringerike kommune, både på papiret og i praksis.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Buskerud

Kaja Høgås
Koordinator
FNF Buskerud